

АКТ

лісопатологічного обстеження лісових насаджень по ССВК «Селянський ліс» на доцільність проведення в них суцільних санітарних рубок

12 червня 2025 року

с.Рокитне Сарненського району
Рівненської області

Нами, комісією на підставі поданого виклику ССВК «Селянський ліс» № 92 від 02.06.2025 року та наказу в складі: начальника відділу охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Володимира КАСЯНЧУКА, заступника начальника філії „Рівнелісозахист” ДСЛП «Київлісозахист» Валентина МАЦКОВА, провідного інженера-лісопатолога філії „Рівнелісозахист” ДСЛП «Київлісозахист» Руслана МАЦЕЛИКА, головного лісничого ССВК «Селянський ліс» Олександра ТЕРЕЩУКА, інженера охорони та захисту лісу ССВК «Селянський ліс» Віктора РОГУЛЬЧИКА, лісничого Блажівського лісництва Сергія РОГУЛЬЧИКА, лісничого Сновидовицького лісництва Владислава СЕМЕНЮКА, лісничого Карпилівського лісництва Миколи БРИЧКИ, голови Рокитнівської селищної ради Григорія ТАРГОНСЬКОГО було проведено обстеження насаджень по ССВК «Селянський ліс» на доцільність проведення в них суцільних санітарних рубок.

Обстеження проведено в натурі в період 09.06.2025 року по 12.06.2025 року.

Таксаційна характеристика згідно матеріалів базового лісовпорядкування станом на 01.01.2016 року.

Сновидовицьке л-во

Квартал 1, виділ 12, площа виділу 4,3 га, (в рубку кв. 1, вид. 12(1), пл.0,5 га), склад насадження 8Сз2Бп, вік 20 р, повнота 0,60, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 1, середня висота 9 м, середній діаметр 10 см, запас на 1 га 70 м³/га, категорія захисності – ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм.

Квартал 1, виділ 23, площа виділу 3,9 га, (в рубку кв. 1, вид. 23(1), пл.0,5 га), склад насадження 7Сз3Бп, вік 30 р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 2, середня висота 13 м, середній діаметр 16 см, запас на 1 га 110 м³/га, категорія захисності – ОЗЛД. Ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 2, виділ 85, площа виділу 2,1 га, (в рубку кв. 2, вид. 85(1), пл.0,4 га), склад насадження 9Сз1Бп, вік 22 р, повнота 0,70, ТЛУ-В2ДС, бонітет 2, середня висота 8 м, середній діаметр 10 см, запас на 1 га 70 м³/га, категорія захисності – ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 2, виділ 86, площа виділу 5,6 га, (в рубку кв. 2, вид. 86(1), пл.0,6 га), склад насадження 9Сз1Бп, вік 36 р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 1, середня висота 14 м, середній діаметр 16 см, запас на 1 га 170 м³/га, категорія захисності – ліси уздовж берегів річок, навколо озер, водойм. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 7, виділ 6, площа виділу 15,5 га, (в рубку кв. 7, вид. 6(1), пл.1,0 га), склад насадження 10Сз, вік 91 р, повнота 0,60, ТЛУ-В4ДС, бонітет 4, середня висота 18 м, середній діаметр 24 см, запас на 1 га 190 м³/га, категорія захисності –

ОЗЛД. експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Блажівське л-во

Квартал 5, виділ 55, площа виділу 8,0 га, (в рубку кв. 5, вид. 55(1), пл.0,4 га), склад насадження 9Сз1Бп, вік 9 р, повнота 0,60, ТЛУ-А2С, бонітет 2, середня висота 2 м, середній діаметр 2 см, запас на 1 га 10 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 8, виділ 53, площа виділу 0,5 га, (в рубку кв. 8, вид. 53(1), пл.0,1 га), склад насадження 4Сз6Бп, вік 21 р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 3, середня висота 5 м, середній діаметр 6 см, запас на 1 га 45 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 8, виділ 78, площа виділу 1,0 га, (в рубку кв. 8, вид. 78, пл.1,0 га), склад насадження 10Сз, вік 56 р, повнота 0,60, ТЛУ-В5БСО, бонітет 2, середня висота 16 м, середній діаметр 20 см, запас на 1 га 175 м³/га, категорія захисності – ліси уздовж смуг відведення автомобільних доріг. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Карпилівське л-во

Квартал 33, виділ 31, площа виділу 3,4 га, (в рубку кв. 33, вид. 31(1), пл.0,5 га), склад насадження 4Влч3Бп2Гз1Ос+Дз, вік 41р, повнота 0,45, ТЛУ-СЗГД, бонітет 2, середня висота 16 м, середній діаметр 20 см, запас на 1 га 90 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 46, виділ 18, площа виділу 11,0 га, (в рубку кв. 46, вид. 18(1), пл.0,2 га), склад насадження 8Сз2Бп, вік 10р, повнота 0,90, ТЛУ-В2ДС, бонітет 1, середня висота 3 м, середній діаметр 4 см, запас на 1 га 20 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 53, виділ 5, площа виділу 4,3 га, (в рубку кв. 53, вид. 5(1), пл.0,1 га), склад насадження 10Сз, вік 30р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 1, середня висота 13 м, середній діаметр 14 см, запас на 1 га 140 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні.

Квартал 53, виділ 6, площа виділу 2,7 га, (в рубку кв. 53, вид. 6(1), пл.0,6 га), склад насадження 10Сз, вік 20р, повнота 0,20, ТЛУ-В4ДС, бонітет 3, середня висота 8 м, середній діаметр 8 см, запас на 1 га 15 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні

Квартал 53, виділ 14, площа виділу 4,6 га, (в рубку кв. 53, вид. 14(3), пл.0,3 га), склад насадження 10Сз, вік 35р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 1, середня висота 14 м, середній діаметр 14 см, запас на 1 га 160 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Основною причиною ослаблення соснових насаджень є заселення ослаблених дерев стовбуровими шкідниками (вершинний короїд, короїд стенограф, синя соснова златка, великий та малий соснові лубоїди).

Сухостійні і всихаючі дерева сосни заселені, а в більшій частині відпрацьовані комплексом стовбурових шкідників (при відлущенні відмерлої

кори чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), результат діяльності котрих на даний час призвів до ослаблення та повної загибелі окремі дерева сосни. На окремих ділянках на підстилці виявлено незначну кількість опалих пагонів сосни, що свідчить про заселення дерев малим і великим сосновими лубоїдами.

Характер пошкодження поодинокий, всихання по стовбуру спостерігається зверху до низу, дерева сосни з частково відсутньою хвоєю, переважна більшість дерев, котрі потребують рубки 4-6 категорії санітарного стану, стовбурова частина також пошкоджена офіоостомовими грибами (характерне синьо-фіолетове забарвлення деревини при відлущенні кори).

При обстеженні на даний час було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування дерев 4-6 категорії санітарного стану становитиме нижче показників зазначених в п. 27 «Санітарних правил в лісах України» зі змінами відповідно до постанови Кабінету міністрів України від 09.09.2020 року №826. В даних насадженнях доцільно провести суцільні санітарні рубки.

Дані рубки необхідно провести протягом 2025 року. Лісовідновлення забезпечити шляхом створення лісових культур в терміни передбачені постановою Кабінету Міністрів України про лісовідновлення № 303.

Згідно матеріалів пробних площ, котрі закладені спеціалістами ССВК «Селянський ліс» обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 13-63% запасу деревини.

Блажівське л-во

Квартал 6, виділ 46, площа виділу 1,3 га, (в рубку кв. 6, вид. 46(1), пл.0,3 га), склад насадження 10Сз, вік 71 р, повнота 0,50, ТЛУ-А2С, бонітет 3, середня висота 17 м, середній діаметр 22 см, запас на 1 га 145 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 6, виділ 69, площа виділу 10,1 га, (в рубку кв. 6, вид. 69(1), пл.0,8 га), склад насадження 7Бп3Сз+Ос, вік 31 р, повнота 0,70, ТЛУ-С4ДСО, бонітет 2, середня висота 15 м, середній діаметр 18 см, запас на 1 га 140 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 6, виділ 70, площа виділу 4,0 га, (в рубку кв. 6, вид. 70(1), пл.0,2 га), склад насадження 10Сз, вік 81 р, повнота 0,65, ТЛУ-В4ЯСО, бонітет 3, середня висота 19 м, середній діаметр 26 см, запас на 1 га 230 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 6, виділ 71, площа виділу 3,1 га, (в рубку кв. 6, вид. 71(1), пл.1,0 га), склад насадження 9Сз1Бп, вік 40 р, повнота 0,60, ТЛУ-А2С, бонітет 3, середня висота 11 м, середній діаметр 14 см, запас на 1 га 90 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 6, виділ 76, площа виділу 0,7 га, (в рубку кв. 6, вид. 76(1), пл.0,4 га), склад насадження 10Сз, вік 71 р, повнота 0,50, ТЛУ-А2С, бонітет 3, середня висота 18 м, середній діаметр 28 см, запас на 1 га 155 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 7, виділ 9, площа виділу 1,0 га, (в рубку кв. 7, вид. 9(1), пл.0,6 га), склад насадження 10Сз , вік 49 р, повнота 0,70, ТЛУ-А1С, бонітет 4, середня висота 10 м, середній діаметр 18 см, запас на 1 га 100 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 7, виділ 17, площа виділу 10,0 га, (в рубку кв. 7, вид. 17(1), пл.1,0 га), склад насадження 9Сз1Бп , вік 28 р, повнота 0,90, ТЛУ-А2С, бонітет 3, середня висота 7 м, середній діаметр 10 см, запас на 1 га 70 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 7, виділ 26, площа виділу 0,9 га, (в рубку кв. 7, вид. 26(1), пл.0,5 га), склад насадження 10Сз+Сб , вік 50 р, повнота 0,50, ТЛУ-А1С, бонітет 3, середня висота 12 м, середній діаметр 16 см, запас на 1 га 90 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 7, виділ 30, площа виділу 1,5 га, (в рубку кв. 7, вид. 30(1), пл.0,1 га), склад насадження 9Сз(61)1Сз(91) , вік 61 р, повнота 0,60, ТЛУ-В3ДС, бонітет 2, середня висота 19 м, середній діаметр 24 см, запас на 1 га 225 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні.

Квартал 7, виділ 30, площа виділу 1,5 га, (в рубку кв. 7, вид. 30(2), пл.0,2 га), склад насадження 9Сз(61)1Сз(91) , вік 61 р, повнота 0,60, ТЛУ-В3ДС, бонітет 2, середня висота 19 м, середній діаметр 24 см, запас на 1 га 225 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 7, виділ 53, площа виділу 1,7 га, (в рубку кв. 7, вид. 53(2), пл.0,4 га), склад насадження 10Сз , вік 61 р, повнота 0,50, ТЛУ-А2С, бонітет 2, середня висота 19 м, середній діаметр 24 см, запас на 1 га 185 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Квартал 7, виділ 65, площа виділу 4,0 га, (в рубку кв. 7, вид. 65(1), пл.0,7 га), склад насадження 10Сз , вік 56 р, повнота 0,40, ТЛУ-А2С, бонітет 2, середня висота 17 м, середній діаметр 20 см, запас на 1 га 130 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Пошкодження лісовою пожежею в 2025 році, яка зареєстрована у відповідності до «Акта про пожежу» від 23.04.2025 року.

Карпилівське л-во

Квартал 50, виділ 33, площа виділу 3,2 га, (в рубку кв. 50, вид. 33(1), пл.0,5 га), склад насадження 5Сз5Бп , вік 16 р, повнота 0,90, ТЛУ-В2ДС, бонітет 1, середня висота 8 м, середній діаметр 8 см, запас на 1 га 80 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Насадження пошкоджені та втрачають технічну якість деревини внаслідок ураження лісовою пожежею в біжучому році та минулих роках. Насадження першочергово потребують поліпшення санітарного стану так, як є осередками розмноження стовбурових шкідників.

За результатами обстеження встановлено, що насадження пошкоджені стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підріст та підлісок). Деревина мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною стовбура).

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі викликало негативний вплив на кореневу систему соснових насаджень, що призвело до порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи. Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу переважно більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура, висота нагару сягає від 0,5 до 4,5 м.

На обстежених ділянках основна маса дерев які відносяться до IV-VI категорії санітарного стану.

Також відмічається, що в значній кількості наявні дерева, які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина. Записи частково відсутні в книзі обліку лісових пожеж та «Акти обліку лісової пожежі» представлено частково.

При обстеженні було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування дерев 4-6 категорії санітарного стану, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дані насадження потребують ССР. Дані рубки необхідно провести протягом 2025 року.

Згідно матеріалів пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 30 - 71 % запасу деревини.

Сновидовицьке л-во

Квартал 3, виділ 57, площа виділу 2,9 га, (в рубку кв. 3, вид. 57(1), пл.0,7 га), склад насадження 5Сз5Бп, вік 35 р, повнота 0,70, ТЛУ-ВЗДС, бонітет 1, середня висота 14 м, середній діаметр 18 см, запас на 1 га 170 м³/га, категорія захисності – експлуатаційні. Акт виявлення розбіжності по матеріалах лісовпорядкування додається.

Дане лісове насадження пошкоджене стихійним лихом (вітровалом та буреломом) внаслідок сильних поривчастих вітрів, котрі пройшли в лісових масивах даного лісництва в біжучому та минулі роки.

На час обстеження спостерігається велика кількість пошкоджених верхівок, крон дерев, незначна частина дерев з вивернутою на поверхню ґрунту кореневою системою, та дерев з нахилом стовбура від своєї осі більш як на 30 градусів. За рахунок чого, створюється дуже велика захаращеність та незадовільний санітарний стан насаджень.

Також, є в наявності ослаблені дерева заселені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками (вершинний короїд, шести зубчастий короїд, синя соснова златка, великий та малий соснові лубоїди), результат діяльності котрих на даний час призвів до ослаблення та повної загибелі окремі дерева сосни.

При обстеженні було встановлено, що повнота даного насадження після умовної рубки становитиме нижче допустимого рівня, а згідно п. 27 абзац 2, «Санітарних правил в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 дане насадження потребує суцільного санітарного рубання. Дані рубки необхідно провести протягом 2025 року. Лісовідновлення забезпечити шляхом та в строки передбачені постановою Кабінету Міністрів України про лісовідновлення № 303.

Згідно матеріалів пробних площ, котрі закладені спеціалістами ССВК «Селянський ліс» обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 25% запасу деревини.

Карпилівське л-во

Квартал 33, виділ 20, площа виділу 3,7 га, (в рубку кв. 33, вид. 20(1), пл.0,6 га), склад насадження 5Бп2Сз1Дз2Влч, вік 46р, повнота 0,40, ТЛУ-ВЗДСА, бонітет 2, середня висота 18 м, середній діаметр 22 см, запас на 1 га 100 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні.

Квартал 33, виділ 28, площа виділу 3,9 га, (в рубку кв. 33, вид. 28(1), пл.0,7 га), склад насадження 3Гз3Ос2Бп1Дз1Влч, вік 51р, повнота 0,50, ТЛУ-СЗГД, бонітет 3, середня висота 15 м, середній діаметр 14 см, запас на 1 га 100 м³/га, категорія захисності - експлуатаційні.

Квартал 41, виділ 48, площа виділу 2,8 га, (в рубку кв. 41, вид. 48(1), пл.0,2 га), склад насадження 8Влч2Бп+Сз, вік 50р, повнота 0,40, ТЛУ-С4ВЛЧ, бонітет 2, середня висота 20 м, середній діаметр 22 см, запас на 1 га 120 м³/га, категорія захисності - ліси уздов смуг відведення автомобільних доріг.

Основною причиною ослаблення даних насаджень є ураження насаджень стовбуровими гнилями. Внаслідок того, що насадження переважно досягли віку стиглості, їх клас біологічної стійкості знизився, прогресує стовбурна та комлева гниль, проходить накопичення низькосортної деревини, дерева відмирають та вітровалють зі зламаними навпіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється захаращеність.

В листяних насадженнях вільхи та берези, відмічається що дерева IV-VI категорій санітарного стану мають ознаки заселення та відпрацювання ксилофагами з родин Вусачів Gerambycidae та Златок Buprestidae (під корою присутні типові личинкові ходи, на стовбурі - вилітні отвори імаго). Гниття деревини починається з периферії, поширюється в серцевинну частину.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев осики, берези та вільхи та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дерева пускають водяні пагони та суховершинять.

На підставі цього, недоцільно залишати в насадженнях (березу повислу, осику та вільху), оскільки деревина втрачає технічну якість, що зафіксовано у повідомленнях погіршення санітарного стану лісів.

При обстеженні було встановлено, що показник повноти даних ділянок лісу без врахування дерев 4-6 категорії санітарного стану, призведе до зменшення повноти насаджень нижче встановленого показника, у відповідності п. 27 СПЛУ, дані насадження потребують ССР. Дані рубки необхідно провести протягом 2025 року.

Згідно матеріалів пробних площ обов'язковому вирубуванню підлягає відповідно 33-49 % запасу деревини.

Висновки та пропозиції:

1. Обстежені насадження створюють незадовільний санітарний стан, деревина втрачає свої технічні якості, проходить розповсюдження стовбурових шкідників.

2. Для наведення належного санітарного стану, з метою запобігання розповсюдження шкідників та хвороб лісу, недопущення втрат технічної якості деревини провести суцільні санітарні рубки на площі – **15.1га**.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відтворення на кожен ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.), лісівничі та організаційні вимоги.

4. Рубки провести дотримуючись п.27 Санітарних правил в лісах України затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995р. за № 555 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2016 р. за № 756) з змінами та доповненнями.

5. Очистку лісосіки від порубкових залишків провести дотримуючись правил пожежної безпеки в лісі.

6. На зрубках провести лісокультурні заходи згідно типу лісорослинних умов. В осередках комплексу вторинних шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

7. В осередках стовбурних шкідників проводити рубки згідно термінів та норм передбачених «СПЛУ», заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

8. Лісовій охороні підприємства вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення суцільних рубань санітарних, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

9. Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубань шляхом перелікової таксації.

До акту додаються додатки:

- № 6 СПЛУ ;
- №7 СПЛУ ;
- планчики ділянок ;

Акт складено в 3-ох примірниках, котрі надаються:

- Філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»
- Північно-Західне міжрегіональне УЛМГ
- ССВК «Селянський ліс»

Акт підписали:

Начальник відділу охорони та захисту лісів
Північно-Західного міжрегіонального
управління лісового та
мисливського господарства

Володимир КАСЯНЧУК

Заступник начальника філії
«Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Валентин МАЦКОВ

Провідний інженер-лісопатолог
Філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Головний лісничий
ССВК «Селянський ліс»

Олександр ТЕРЕЩУК

Інженер охорони та захисту лісу
ССВК «Селянський ліс»

Віктор РОГУЛЬЧИК

Лісничий Карпилівського лісництва

Микола БРИЧКА

Лісничий Блажівського лісництва

Сергій РОГУЛЬЧИК

Лісничий Сновидовицького лісництва

Владислав СЕМЕНЮК

Голова Рокитнівської селищної ради

Григорій ТАРГОНСЬКИЙ